

МАТВИЄНКО

Владислава Владиславівна
lada.matvienko31@gmail.com

УДК 346.7

КОТЕНКО

Артем Михайлович
0672335@gmail.comДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ
ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ ТА
СВІТІON THE LEGAL REGIME OF VIRTUAL
ASSETS IN UKRAINE AND THE WORLDстудентка, Національний
юридичний університет імені
Ярослава МудрогоDOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.12\(2\).4](https://doi.org/10.37634/efp.2020.12(2).4)к.ю.н., доцент кафедри,
Національний юридичний
університет імені Ярослава
Мудрого

MATVIENKO Vladyslava Vladyslavivna – student, National Law University after Yaroslav Mudryi

KOTENKO Artem Mykhailovych – PhD in Law, Associate Professor of department, National Law University after Yaroslav Mudryi

Проаналізовано існуючі підходи до визначення цифрового активу серед науковців. Аналіз показав, що єдиного підходу до визначення віртуальних активів та криптовалют наразі не існує. Наявна підміна понять у дефініції та пропонується тема потребує доопрацювання науковцями-практиками. Окрім цього, аналізуються наявні законопроекти, що мали на меті врегулювання правовідносин стосовно обігу, зберігання, володіння, використання та проведення операцій за допомогою криптовалют. Визначаються основні чинники застосування ефективних регулятивних підходів до здійснення операції з криптовалютою. Доводиться, що створення прозорої та ефективної системи регулювання правовідносин у сфері застосування віртуальних активів має призвести до позитивного інвестиційного клімату в Україні.

* * *

Проанализированы существующие подходы к определению цифрового актива среди ученых. Анализ показал, что единого мнения среди ученых к определению виртуальных активов и криптовалют пока не существует. На данном этапе есть подмена понятий, к тому же данная тема требует доработки учеными-практиками. Кроме этого анализируются законопроекты, целью которых было регулирование правоотношений в сфере обращения, хранения, владения, использования и проведения операций с помощью криптовалют. Определены основные факторы применения эффективных регулятивных подходов к осуществлению операции по криптовалютам. Доказывается, что создание прозрачной и эффективной системы регулирования правоотношений в сфере применения виртуальных активов должно привести к положительного инвестиционного климата в Украине.

* * *

The development of the digital economy leads to the emergence of a new concept of “digital asset”. It is very important to ensure state regulation of relations related to the use of digital currency and their involvement in civil and commercial legal relations today. Thus, Ukraine will get closer to the technological leaders of the economic sphere. In addition, the IT sector will create additional motivation for Ukrainian and foreign professionals based on the favorable conditions that are created.

Issues related to solving the problem of anonymous unregulated cross-border transfers, corrupt settlements, money laundering are those that are currently being considered and require the adoption of a legal act.

Existing approaches are analyzed to determine the digital asset among scientists. The analysis showed that there is currently no single approach to the definition of virtual assets and cryptocurrencies. The existing substitution of concepts in the definition and this topic needs to be refined by scientists – practitioners.

The paper gives examples of states that have created regulations that allow to reveal the understanding of the components that should have the regulation of cryptocurrencies. In particular, the paper points to the models of legislation of such states as the Republic of Belarus, Great Britain and the United States.

Special attention is paid to attempts to legalize cryptocurrencies in Ukraine. In addition, existing bills aimed at regulating legal relations regarding the circulation, storage, possession, use and conduct of cryptocurrency transactions are subject to analysis.

The main factors of application of effective regulatory approaches to cryptocurrency transactions are determined.

It is argued that the creation of a transparent and effective system of regulation of legal relations in the use of virtual assets should lead to a positive investment climate in Ukraine.

Ключові слова: віртуальна валюта, Bitcoin, майнінг, криптоактиви, віртуальні активи, цифрові активи

Ключевые слова: виртуальная валюта, Bitcoin, майнинг, криптоактивы, виртуальные активы, цифровые активы

Keywords: virtual currency, Bitcoin, mining, cryptocurrencies, virtual assets, digital assets

ВСТУП

Розвиток цифрової економіки зумовлює появу нового поняття «цифровий актив». На сьогодні дуже важливим є забезпечити державне регулювання відносин, що пов'язані з використанням цифрової валюти та залучення їх у цивільні та господарські правовідносини. Це сприятиме наближенню України до технологічних країн-лідерів у сферах економіки. Окрім

цього, створюючи сприятливі умови для інвестування в ІТ-сектор буде створена додаткова мотивація для українських та іноземних спеціалістів. Тему впровадження віртуальних активів у законодавство досліджували такі вчені як А. Кудь, І. Ситник, Н. Леонова, Т. Арянова та ін.

Формування економіки майбутнього тісно пов'язане зі своєчасною перебудовою під цифрові стан-

дарту та розроблення нових підходів. Розвиток нових цифрових технологій зумовило появу нового поняття «цифровий (віртуальний) актив». Віртуальні активи розподіленого реєстру в багатьох державах набули свого нормативно-правового значення й широко використовуються у світовій економіці.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На сьогодні правовий режим віртуальних активів в Україні не визначений повною мірою. Існують різні акти законодавства, які регулюють ці питання, проте потребується створення та прийняття комплексного документу. Такий нормативно-правовий акт має легалізувати операції з віртуальними активами. Задля уникнення злочинів пов'язаних із віртуальною валютою, українське законодавство потребує швидких змін.

РЕЗУЛЬТАТИ

Основною проблемою даної теми є використання різного категоріального апарату вченими. Одна група вчених застосовує поняття «цифровий актив» [1], інші ж – «криптовалюта» [2], третя група використовує дефініцію «токен» [3], деякі вчені застосовують «віртуальний актив» [4]. Існує й п'ята група вчених, які одночасно використовують декілька понять як синоніми, що свідчить про тісну взаємодію понять [5].

Спочатку слово «цифровий» використовувалось для позначення терміну, що описує інформацію та виражається цифрами. У Тлумачному довіднику дефініція «цифровий» розглядається як інформація, що здійснює переказ із використанням електронних систем у двійковий код. Визначається, що термін «цифровий» досить тісно пов'язаний із процесами поширення та інтеграції певної інформації та інформаційних технологій і різні сфері діяльності.

Стосовно змісту поняття «актив», то у тлумачному словнику фінансів воно описується як предмет об'єктивної дійсності, який має будь-яку цінність для його власника, водночас може бути як матеріальний, так і нематеріальний [6].

Деякі фахівці визначають криптовалюту як різновид цифрових активів. Наприклад, спеціаліст компанії Cinnober Wall [7] класифікує Ethereum як цифровий актив. Головним аргументом Голови Ripple Garlinghouse стосовно того, що Bitcoin є цифровим активом, це надання ним користувачеві можливість вирішити конкретну та реальну проблему, що впливає на його реальну вартість [8].

Інші ж фахівці схильні до ототожнення цифрових активів із криптовалютою [4].

Деякі дослідники не схильні зводити цифрові активи виключно до криптовалюти. Автором зазначається, що цифрові активи – це об'єкти, що працюють у системі Блокчейн [9].

Існує група дослідників, що вважають криптовалюту та цифровий актив принципово різними поняттями [9].

Т. Арянова вважає, що існує три основні типи цифрового активу:

1. Формальні – є повністю централізованими та можуть позначатись як такі, що транслюють вартість лише формально;

2. Криптовалюта – повністю децентралізована;

3. Гібридні – деякі елементи можуть бути централізовані, тоді як інші загалом не існують [10].

Тож, аналізуючи наявні підходи до визначення поняття «цифровий актив», робимо висновок що в суспільстві відбувається підміна понять. Найчастіше цифровий актив вважають криптовалютою, через те що обидва терміни є досить невизначеними.

На думку І. Ситник та Т. Бондаренко, криптовалюта – це електронна валюта, у якій для регулювання, випуску одиниць валюти й підтвердження коштів використовується технологія шифрування [11].

Інші вчені схилиються до думки, що віртуальні гроші – це цифрові валюти, емісія та облік яких базуються на криптографічних методах [12].

Н. Леонова визначає віртуальну валюту як актив, вартість якого залежить від попиту та пропозиції та стримується лише бажанням приватного власника валюти [13].

Інший вчений визначав криптоактив як вид віртуального активу, існування якого обмежується системою обліку цифрових даних на базі технології розподіленого реєстру, як запису з ідентифікатором інформації, що не є похідною від первинного активу [14].

Тож донині відсутнє поняття віртуального активу, яке повністю розкривало б його сутність та основні ознаки, співвідношення з поняттям криптовалюта.

Думається, що варто погодитись із думкою А. Овчаренко, який зазначає, що віртуальний актив визначається як актив в електронній формі, що створений із використанням криптографічних засобів та існує у вигляді цифрового програмного коду й не має фізичної форми. Право власності на такий актив засвідчується шляхом внесення цифрових записів до реєстру цифрових транзакцій, має економічну цінність.

Окрім цього, на нашу думку, криптовалюти варто розглядати як вид цифрових активів та не ототожнювати їх. Криптовалюту можливо визначити як децентралізовану систему зі специфічною фінансово-правовою природою. Її стабільність не забезпечується державою, характеризується відсутністю емітента та високим ступенем ліквідності.

Стосовно правового регулювання цифрових активів думки різних країн діаметрально протилежні, проте можливо розділити їх на дві групи [15]:

1. Країни, які розробляють нормативно-правову базу з метою подальшого активного впровадження цифрової валюти в економіку або ж просто не забороняють її використання (Естонія, США, Данія, Велика Британія).

2. Країни, що вважають криптовалюту негативним явищем та намагаються заборонити її використання (Болівія, Китай, В'єтнам).

Думається, що задля створення нормативно-правових актів, які будуть не тільки декларувати положення відносно використання цифрової валюти, а й матимуть конкретні механізми варто звернутися до міжнародного досвіду.

Яскравим прикладом країни з активною політикою щодо легалізації віртуальної валюти є Республіка Білорусь. Декрет № 8 «Про розвиток цифрової економіки» був прийнятий 27 грудня 2017 р. [16]. У ньому регламентується запровадження цифрової валюти та маркерів, створюються умови для залучення крипто-

валюти в цивільний оборот.

У даному нормативно-правовому акті, не використовується поняття криптовалюти, а застосовується – токен. Це не підміна понять, просто законодавець вважає за потрібне ототожнити дані поняття.

Основними положеннями є те, що майнінг не визнається підприємницькою діяльністю, відсутнє декларування криптовалюти фізичними особами, можливість проводити з ними безліч операцій (купувати, отримувати в спадок, обмінювати на реальні гроші). Задля захисту таких операцій від шахраїв, вони мають здійснюватися через резидентів ПБТ.

Декрет декларує, що існує список із 38 видів діяльності у сфері високих технологій, які є підставою для набуття статусу резидента Парка високих технологій (далі – ПБТ).

Варто відзначити основні права резидентів ПБТ:

1. Можливість проводити операції з електронними грошима без обмеження, вільно та незалежно від дозволу Національного банку відкривати рахунки в іноземних банках, за повідомленням проводити грошові операції з рухом капіталу, в одноосібному порядку складати первинні облікові документи.

2. Спрощена система працевлаштування іноземних фахівців, без отримання візи та дозволів відносно прийому на роботу громадян інших країн.

Будь-яка діяльність із криптовалютою до 1 січня 2023 р. не обкладається податками.

Країною зі сприятливими умовами для ведення криптовалютного бізнесу вважається Великобританія. З 2014 р. Банк Англії (Bank of England) активно проводив дослідження, що стосувались можливих проблем для кредитно-грошової системи за використанням цифрових валют, як основної платіжної одиниці. Був зроблений висновок, що ризики мінімальні та регулювання криптовалюти допоможе запобігти її злочинному використанню та підтримає інновації в даній сфері [17].

Наступним кроком для початку правового регулювання криптовалюти Казначейство Великобританії (Her Majesty's Treasury) подало запит на інформацію, який на меті мав отримати інформацію про перешкоди для використання цифрової валюти господарюючими суб'єктами. Впродовж місяця експерти у сфері цифрових коштів відповідали на всі питання уряду [18].

Надалі уряд Великобританії хоч і визнає, що використання криптовалюти не несе значних ризиків, проте наразі діяльність пов'язана з цифровими грошима знаходиться в сірій зоні. Проте була створена ініціатива під назвою Project Innovate (Innovation Hub), яка надавала Управлінню з фінансового регулювання й контролю Великобританії додаткові повноваження. Учасники криптовалютних відносин отримали можливість звернутися до Управління задля отримання консультацій у сфері їх діяльності, отримати консультації, розробляти продукти й взаємодіяти з користувачами, без порушення фінансового законодавства.

У 2014 р. Управління з прибутків опублікувало документ стосовно оподаткування операцій, що пов'язані з криптовалютою. Зазначається, що операції з майнінга, доходу та обміну їх на фунт стерлінга або будь-яку іншу валюту не має обкладатися податком

на додану вартість (далі – ПДВ). Проте такий податок має стягуватися з постачальних будь-яких товарів чи послуг, що продані за криптовалюту. Водночас вартість товарів чи послуг, оподатковуваних ПДВ має відповідати вартості криптовалюти у фунтах стерлінга на момент проведення такої операції.

Сполучені Штати Америки вважаються одними з найзручніших країн для ведення криптовалютного бізнесу. Там інкорпоровані великі хедж-фонди, біржі та інші компанії, що пов'язані з криптовалютою, а за деякі товари можливо розрахуватися не тільки фіатними та електронними коштами, а й цифровими.

Проте правове регулювання цифрової валюти у США є досить складним явищем. Це обумовлюється правовою системою держави (співвідношення федерального права та права штатів) та відсутності спільної позиції стосовно правового статусу криптовалюти. Так, цифрова валюта розглядається одночасно і як кошти (їх аналог), як власність (property) та як біржовий товар.

Підлягають реєстрації криптовалютні компанії: на федеральному рівні вони мають реєструватися як оператори з переказу грошових коштів (Money Transmitters) та в мережі для боротьби з фінансовими злочинами (Financial Crimes Enforcement Network); на рівні штатів такі компанії мають отримати ліценції [19].

Як власність операції з криптовалютою оподатковуються, наприклад заробітна плата, яка виплачується в Bitcoin, є об'єктом федерального податку (Federal Income Tax Withholding) та податку на заробітну плату (Payroll Taxes).

Думається за можливе визначити які були спроби врегулювати статус віртуальної валюти в Україні. Національним Банком України (далі – НБУ) у 2014 р. було видано листа стосовно правового статусу «віртуальної валюти/криптовалюти Bitcoin» до операцій із торгівлі іноземною валютою, а також наявності підстав для зарахування на поточний рахунок. Зазначалось, що «валюта Bitcoin» не має жодного юридичного забезпечення та не підконтрольна державним органам [20].

У розумінні НБУ криптовалюта є грошовим сурогатом, який не має забезпечення реальної вартості, діяльність із купівлі-продажу Bitcoin за валюту (національну або іноземну) має ознаки «фінансової піраміди». Наразі цей лист не є чинним, що може свідчити про те, що питання регулювання віртуальної валюти НБУ знаходиться в розробці.

Як зазначала колишня директорка департаменту платіжних систем Наталя Лапко, Bitcoin це інструмент для виконання грошових переказів. Оскільки Національний банк України здійснює діяльність стосовно видання ліцензій іншим банкам, то криптовалюта входить до сфери регулювання НБУ [21].

На сьогодні не існує жодного прийнятого нормативно-правового акту, що б регулював криптовалюту. Це підтверджується ухвалою Апеляційного суду міста Києва, який у своєму рішенні від 12 жовтня 2016 р. зазначив, «Bitcoin не є річчю в розумінні ст. 179 Господарського Кодексу України й не має ознаки матеріального світу» [22].

У 2017 р. було зареєстровано два законопроекти, що покликані вирішити нагальні питання. Думається,

що можливо виокремити їх основні положення.

Законопроект № 7183 «Про обіг криптовалюти в Україні» надає таке визначення: «криптовалюта – це програмний код (набір символів, цифр та букв), що є об'єктом права власності, який може виступати засобом міни, відомості про який вносяться та зберігаються у системі блокчейн у якості облікових одиниць поточної системи блокчейн у вигляді даних (програмного коду)» [23].

Відносно іншого № 7183-1 «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» зазначається, що «криптовалюта – децентралізований цифровий вимір вартості, що може бути виражений у цифровому вигляді та функціонує як засіб обміну, збереження вартості або одиниця обліку, що заснований на математичних обчисленнях, є їх результатом та має криптографічний захист обліку. Криптовалюта для цілей правового регулювання вважається фінансовим активом [24].

Важливим є цілісне визначення дефініції «криптовалюта», тому що від цього залежить подальша його доля в правозастосовній практиці. Досить близькими до криптовалюти є визначення електронних фіатних грошей (Paypal, m-Pesa) та електронних грошей із застосуванням смарт-карт (Visacash, Mondex). У законопроекті народних депутатів І.О. Єфремової, Л.Л. Денісової, І.О. Котвицького, І.П. Рибак, С.М. Войцеховського у визначенні поняття криптовалюта зазначається про технологію Blockchain, що є помилковим. Деякі криптовалюти, зокрема Ripple не використовують Blockchain та взагалі не майняться.

У законопроекті № 7183-1 надано більш вдале визначення криптовалюти, проте досить абстрактне.

Оскільки проблема стосовно правового регулювання криптовалюти залишається актуальною, до Верховної Ради України було подано Проект Закону України «Про токенизовані активи та криптоактиви», для врегулювання відносин, що пов'язані з проведенням операцій із криптовалютою, її володінням, зберіганням та використанням [25].

У Законі поняття криптовалюта замінене на поняття криптоактиву. Думається, що це є правильним, тому що «криптовалюта» в корені все ж має слово «валюта», проте, як було нами зазначено, Національний банк наголосив що, криптовалюту загалом неможливо вважати валютою в Україні. Окрім цього, використання терміну «криптоактиви» такого протиріччя не містить.

Тож, визначається, що криптоактив – це вид віртуального активу, що існує виключно у системі обліку цифрових даних у вигляді запису з ідентифікатором інформації, що не є похідною від первинного активу.

Криптоактив є майном у цифровому вигляді, в основі якого знаходиться токен розподіленого реєстру у вигляді ідентифікатора певної інформації, що не є похідною від первинного активу. Власність набувається будь-яким законним способом.

Отримати у власність токенизований актив та криптоактиви можливо через обмін на грошові кошти (купівля-продаж) на основі Цивільного Кодексу України та Господарського Кодексу України.

Тож цей закон представляє таких суб'єктів: споживач послуг та постачальник послуг. Споживачем

вважається користувач системи обліку цифрових даних, який отримує послуги в системі обліку цифрових даних та/або використовує токенизовані активи та/або криптоактиви. Використання отриманих даних або послуг не обмежується метою здійснення господарської діяльності чи особистого використання.

Постачальником є користувач системи обліку цифрових даних, що надає послуги у сфері токенизованих активів і криптоактивів. Така діяльність є підприємницькою діяльністю та підлягає ліцензуванню центральним органом виконавчої влади.

ВИСНОВОК

По-перше, думається, що в Законі або варто зазначити поняття «віртуального активу» або змінити його на поняття «цифровий актив». Потрібно деталізувати функціональні особливості його та його баз даних, у яких він має зберігатися.

По-друге, не потрібно робити зусилля перевести токенизовані та криптоактиви в статус фінансових інструментів, через те що це може повністю зруйнувати грошову систему. Доцільним є визнання державою їх як цифрової одиниці.

Цей Закон можливий як міцна надбудова у регулюванні питання криптоактивів.

Стосовно питання оподаткування, то наразі віртуальні активи підлягають загальному оподаткуванню податком на прибуток підприємств та податком на доходи фізичних осіб. Безперечно, доцільним є визначення спеціального режиму оподаткування зазначених активів.

Європейська комісія 08.03.2018 р. опублікувала повідомлення «FinTech Action plan: For a more competitive and innovative European financial sector», у якому зазначила що розвиток технологічних інновацій призвів до появи нових видів фінансових активів – криптоактивів. Їх використання несе значні ризики – зміна вартості криптоактивів, шахрайство тощо. Тому, думається що доцільно буде використовувати й надалі базову ставку для оподаткування операцій із віртуальними активами. Проте видається за можливе запозичити досвід Республіки Білорусь та на перший час звільнити від оподаткування операції пов'язані з криптовалютою. Думається, що це може допомогти залученню іноземних інвесторів та іноземні компанії в Україну.

Тож можливо зробити висновок, що важливим є введення в правове поле наявних операцій із віртуальними активами розподіленого реєстру. Водночас не менш важливим є залучення інвестицій із використанням віртуальних активів у національну економіку.

Список використаної літератури

1. Цегоев В. История одной монеты: как биткоин повлиял на мировой финансовый рынок за десять лет своего существования. RT. URL: <https://russian.rt.com/business/article/569123-kriptovalyuta-bitcoin-prognoz>
2. Велика Є. Чи будуть обкладені віртуальні активи податками? Delo. URL: <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/oblozhat-li-virtualnyeaktivy-realnymi-nalogami-348461>
3. Проект Закону Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій із віртуальними активами в Україні від 07.02.2019 р. № 2679–VIII. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/

JH70B1AA.html

4. Lenz D.M. Afterlife on the cloud: creating a heavenly plan for electronic assets. Bar Journal. 2012. URL: https://www.sssblaw.com/media/1104/afterlife_on_the_cloud.pdf.

5. Бизнес. Толковый словарь / общ. ред. И.М. Осадчая. Москва: «Инфра-М», издательство «Весь Мир», 1998.

6. Эфириум новости. У чем причина краха ETH? BitStat. 2018. URL: <http://bitstat.top>.

7. Захарова Н. Криптовалюты – это не валюты, а цифровые активы. BitGit. 2020. URL: <https://bitgid.com>.

8. Owens J. Blockchain 101 for Governments. 2017 URL: <https://www.wiltonpark.org.uk/wpcontent/uploads/WP1566-Blockchain-101-for-Governments.pdf>.

9. Арянова Т. Какое будущее ждет цифровые активы. Ihodl Russia. 2018. URL: <https://ru.ihodl.com> (дата звернення 10.12.2020).

10. Сытник И., Бодарёва Т. Криптовалюта и ее виды. Проблемы и перспективы использования в мире и Украине. Формування ринкових відносин в Україні. 2017. № 2. С. 56–60.

11. Экономическая природа и проблемы использования виртуальных денег (криптовалют) / М. Марамигин, Е. Прокофьева, А. Маркова. Известия УрГЭУ. 2015. № 2. С. 37–43.

12. Леонова Н. Сравнительная характеристика виртуальной и электронной валюты. Евразийский Союз Ученых. 2018. № 4. С. 77–79.

13. Кудь А. Феномен віртуальних активів: економіко-правовий аспект. International Journal of Education and Science. 2020. № 3(3). С. 1–13.

14. Перешифровались: почему некоторые страны запретили криптовалюты. Officelife.media. 2017. URL: <https://officelife.media/news/cryptocratic-covered-the-prc-a-drop-of-chinese-bitcoin/part2/>

15. Про розвиток цифрової економіки: Декрет від 21.12.2017 р. № 8. URL: http://president.gov.by/ru/official_documents_ru/view/dekret-8-ot-21-dekabrja-2017-g-17716/

16. Digital currencies: response to the call for information. The UK Government. 2015. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/414040/digital_currencies_response_to_call_for_information_final_changes.pdf.

17. UK Treasury Issues 'Call for Information' on Digital Currencies. CoinDesk. 04.11.2014. URL: <https://www.coindesk.com/uk-treasury-issues-call-information-digital-currencies>

18. State Regulation Changes the Game for Bitcoin Sellers in New Hampshire. CoinDesk. 2016. URL: <https://www.coindesk.com/state-regulation-changes-the-game-for-bitcoin-in-new-hampshire>

19. Роз'яснення щодо правомірності використання в Україні «виртуальної валюти/ криптовалюты»: затв. Національним банком України від 10.11.2014 URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v2889500-14>.

20. Чобанян М. Bitcoin і Національний банк. Діалог. Початок. URL: <http://psm7.com>

21. Ухвала Апеляційного суду міста Києва від 12.10.2016 по справі № 753/599/16 URL: <https://www.uacourt.openregister.info/tsyvilni-spravy-do-01-01-2019-1000/pozovne-provadhennya-1042/inshi-spravy-pozovno-provadhennya-1043?document=62052778>

22. Проект Закона «Про обіг криптовалюты в Україні» № 7183. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684

23. Проект Закона «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні»: від 10.10.2017 р. № 7183-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62710

24. Проект закону «Про токенизовані активи та криптоактиви» від 05.11.2020 р. № 4328. URL:

https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70353

References

1. Tsegoev V. The history of one coin: how bitcoin influenced the global financial market over the ten years of its existence. RT. 2018. URL: <https://russian.rt.com/business/article/569123-kriptovalyuta-bitcoin-prognoz>. (in Russian).

2. Velyka Ye. Will virtual assets be subject to real taxes? Delo. 2019. URL: <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/oblozhat-li-virtualnyeaktivy-realnymi-nalogami-348461> (in Ukrainian).

3. The Draft Law of Ukraine «On amendments to the tax code of Ukraine in relation to taxation of transactions with virtual assets in Ukraine»: 07.02.2019 № 2679-VIII URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH70B1AA.html. (in Ukrainian).

4. Lenz D.M. Afterlife on the cloud: creating a heavenly plan for electronic assets. Bar Journal. 2012. URL: https://www.sssblaw.com/media/1104/afterlife_on_the_cloud.pdf.

5. Business. Explanatory Dictionary / ed. I. M.Osachaya. Moscow: «All World», 1998. (in Russian).

6. Ethereum news. What is the reason for the collapse of ETH? BitStat. 2018. URL: <http://bitstat.top> (in Russian).

7. Zakharova N. Cryptocurrencies are not currencies, but digital assets. BitGit. 2020. URL: <https://bitgid.com> (in Russian).

8. Owens J. Blockchain 101 for Governments. 2017 URL: <https://www.wiltonpark.org.uk/wpcontent/uploads/WP1566-Blockchain-101-for-Governments.pdf>.

9. Aryanova T. What the future holds for digital assets. Ihodl Russia. 2018. URL: <https://ru.ihodl.com> (in Russian).

10. Sytnik I., Bodareva T. Cryptocurrency and its types. Problems and prospects of use in the world and Ukraine. Formation of market relations in Ukraine. 2017. № 2. pp. 56–60. (in Russian).

11. Economic nature and problems of using virtual money (cryptocurrencies) / M. Maramygin, E. Prokofieva, A. Markova. Proceedings of USUE. 2015. № 2. pp. 37–43. (in Russian).

12. Leonova N. Comparative characteristics of virtual and electronic currency. Eurasian Union of Scientists. 2018. № 4. pp. 77–79. (in Russian).

13. Kud A. The Phenomenon of Virtual Assets: Economic and Legal Aspects. International Journal of Education and Science. 2020. № 3(3). pp. 1–13. (in Ukrainian).

14. Re-encrypted: why some countries have banned cryptocurrencies. Officelife.media. 2017. URL: <https://officelife.media/news/cryptocratic-covered-the-prc-a-drop-of-chinese-bitcoin/part2/> (in Russian).

15. Decree «On the development of the digital economy» № 8 URL: http://president.gov.by/ru/official_documents_ru/view/dekret-8-ot-21-dekabrja-2017-g-17716/ (in Russian).

16. Digital currencies: response to the call for information. The UK Government. 2015. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/414040/digital_currencies_response_to_call_for_information_final_changes.pdf

17. UK Treasury Issues 'Call for Information' on Digital Currencies. CoinDesk. 04.11.2014. URL: <https://www.coindesk.com/uk-treasury-issues-call-information-digital-currencies>

18. State Regulation Changes the Game for Bitcoin Sellers in New Hampshire. CoinDesk. 2016. URL: <https://www.coindesk.com/state-regulation-changes-the-game-for-bitcoin-in-new-hampshire>

19. Clarification on the legality of the use of «virtual currency / cryptocurrency» in Ukraine: approved. National Bank of Ukraine of 10.11.2014. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v2889500-14> (in Ukrainian).

20. Chobanian M. Bitcoin and the National Bank. Dialogue. Beginning. URL: <http://psm7.com> (in Russian).

21. Ruling of the Court of Appeal of the city of Kyiv of 12.10.2016 № 753/599/16. URL: <https://www.uacourt.openregister.info/tsyvilni-spravy-do-01-01-2019-1000/pozovne-provadhennya-1042/inshi-spravy-pozovnego-provadhennya-1043?document=62052778> (in Ukrainian).

22. Draft law "On the circulation of cryptocurrency in Ukraine" № 7183. URL:

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684 (in Ukrainian).

23. Draft law "On stimulating the cryptocurrency market and their derivatives in Ukraine" № 7183-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62710 (in Ukrainian).

24. Draft law "On tokenized assets and cryptocurrencies" 05.11.2020 № 4328. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70353 (in Ukrainian).